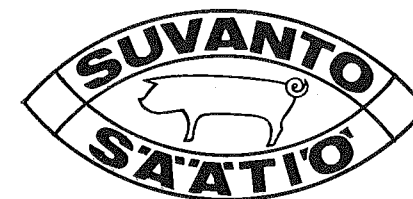

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 3 1976
HUHTIKUU

Kuva vuodelta 1914. Henkilöt opettajat Anna Koiranen ja Vieno Maasalo sekä Marta ja Pentti Valkonen.

Kevät saapuu

Kevät kaunis tuli kuin ennen, sulaa jälleen lumi ja jää.
Linnut saapuvat vuorotellen — näin kevät tervehtää.

Kevät-aika on työn ja toukojen. Maamies peltoon kylvää siemenen.
Luojaansa luottaa hän, satoa toivoen.

Aallot vapaana leikkii jälleen, rannan hiekkaan loiskuttaa.
Venhe soluu järven pintaa, jota aaltonen keinuttaa.

Luonto kaikki on kauniina jälleen, lehdot vuokkoja tulvillaan.
Puut lehtensä saavat jälleen, pian tuometkin kukissaan.

Katsokaa, miten kaunis on maa! Katse ihmisen herää, vavahtaa.
Kera lintujen meidänkin kiitokseen, laulumme nousta saa!

Helvi Laaksonen

Kaipaankevättä Karjalaan

Taas kukkivat vuokot
Karjalan mailla,
tienvarsilla leskenlehdet.
Rentukat loistavat kosteikoissa
ja tuoksuvat koivulehdet.
Käki kukkuu,
Kevät-onnesta laulavat linnut
ja vapaina välkkyvät veet.

Karjalan kevättä turhaan ja kauan
etsinyt olen mailta kaukaisilta,
sillä muistojen mailta
sen löydän vain!
Sinne ne jäivät
elämän parhaat vuodet!
Siellä ne uinuvat
katkenneet juuret!

Kohtalo tempasi Karjalan lapset
pois rakkailta seuduiltansa.
Kaipuu luo kauneimmat laulut...
Tuska elämän kirkastaa...
Suru soittavi kannelta meidän,
mutta sen sävel on iloinen.
Parhainta maailmassa
on olla karjalainen.

Klaudia Pelkinen
Kanada

Metsäpirtin kirkko

Olit lapsuuteni kotikirkko, siunasit mun elämää.
Yhäti tuskain tullen, Sun kellosi heläjä.

Kruunusi kynttilän valot yhä tietäni valaisee.
Keski-kruunusi musta reunus saa syntyini salaiseen.

Alttaritaulussasi: Öljymäeltä taivaiseen.
Kristus, jäljissäsi minä pääsisin autuuteen.

Ovies tuttu käynti minut lähetti matkaamaan.
Toivoin, että kerran takaisin tulla saan.

Kuvasi kotikirkko, sitä säilytän sielussain.
Elämän iltaan saakka elät yhäti muistoissain.

Laina Huuska

ELÄMÄNI UNTUVIA JA OKAITA

Vanhempieni kuoleman jälkeen tunsin itseni kovin yksinäiseksi. Holhoojakseni tuli pankinjohtaja Pekka Falin. Kaikki tapahtui vain, ja minä mukauduin tapahtumien kulkuun. En oikeastaan ajatellut mitään, olin vain ja yksin ollessani muistan vain tuijottaneeni ajattelematta mitään. Aika sai livistää pikaista vauhtia läpi käsieni. En käsittänyt lapsuus- ja nuoruusajan lyhyttä ja tärkeätä käyttäen omaksi hyväkseni sen kaikkia mahdollisuuksia tulevaisuutta varten. Tuntui kuin tulevaisuutta ei olisi ollutkaan. Oli vain tyhjyyttä, toivottomuutta ja epämääräisyyttä.

Onneksi oli minulle valopilkku — Falinin pikku-Kirsti. Kun hän syntyi keväällä 1918 oli hän minulle heti rakas. Falinin talo oli kauniin puutarhan ympäröimä. Puutarha oli tosiaan kaunis. Vahinko, etten tiedä perustajan nimeä. Puutarha oli taiteellisesti suunniteltu ja kaikkea huomasi, että henkilö, joka tuon puutarhan suunnitteli, tiesi tarkoin mitä teki. Kävin usein Falineilla jo vanhempieni eläessä. Ja kun pikku-Kirsti syntyi, melkein joka päivä juoksin pellonmäkeä ylös ja ylämaantietä Falineille. Oli hauska seurata pikku-Kirstin kylvetystä ja istuin hänen vuoteensa vieressä ja juttelin vauvalle, kunnes hän nukahhti. Sen jälkeen juoksentelin puutarhan käytävillä ja ihailin sen kauneutta. Kiintymykseni Kirsti-vauvaan kai aiheutti sen, että Pekka-setä ryhtyi holhoojakseni. Maikki-täti ja Pekka-setä olivat ystävällisiä minulle ja sellaiselle tahdottomalle lapselle kuin olin, ei kaiketi kukaan olisi voinut olla muuta kuin ystävällinen.

Kun nyt ajattelen näin vuosien jälkeen, että olisi ollut parempi

kehitykselleni, jos olisin joutunut kauemmas entisiltä asuinsijoilta esim. johonkin sisäoppilaitokseen, missä kehitystäni olisi seurattu tarkemmin ja missä en olisi alituisen saanut sääliä osakseni, niin ihmettelen, ettei kukaan sellaista huomannut. Sääliminen oli mielestäni outoa, koska usein säälijä huomautti, etten oikeastaan mitään sääliä tarvitse, koska en ollut rutiköyhä. Siis koko sääliminen oli pelkkää teeskentelyä ja yritystä pahoittaa mieleni!

Jos olisin voinut viettää lomani jossain uudella seudulla olisin säästynyt monelta pahalta mieleltä, sillä usein, kun kävelin entisillä seuduilla unohdin nykyisyyden ja juoksin entiseen kotiini pihalle ja kerran menin ihan ovesta sisälle ja vasta keittiössä heräsin todellisuuteen. Onneksi ei ketään ollut sisällä ja kauhuissani juoksin pois. Oli sellainen tunne kuin olisin tehnyt jotain pahaa ja ihan vapisin oudosta kauhuntuudesta ja oli vaikeaa saada mieleni tasapainoon. Asiasta en puhunut kenellekään. — En minä omiani tahtonut unohtaa, mutta niin kouriintuntuva toteamus tapahtumista oli liikaa lapsen herkälle mielelle ja hyvin lamaannuttavaa. Ja sääli tutuilta ei suinkaan auttanut edistystäni elämässä. Olisin tarvinnut oikeata kuria, oikeata opetusta ja ennenkaikkea viisaan, vilpittömän ihmisen rakkautta.

Opettajani Käkisalmen koulussa varmasti säälivät minua, koska katsoivat sormien läpi laiminlyönnejäni läksyissä. Laiminlyönneistä johtui, että koulunkäynti oli minusta ikävää ja vastenmielistä, sillä en omin voimin pystynyt opiskelemaan oikealla tavalla. Ja okaan pistoja tuli harva se päivä, kun en onnistunut kokeissa niin

hyvin kuin olisin tahtonut. Joskus sain tasapainon ja silloin kaikki onnistui ja sain esimakua, millaista olisi olla hyvä oppilas. Mutta taas tuli uusi lamakausi ja koulu tahtoi mennä penkin alle. Olin aivan liian lähellä tapahtuneita ikäviä asioita. Uusia olosuhteita ja oikeata kuria olisin tarvinnut. Mutta kukapa sellaista olisi edes ajatellut osakseni. Säälittiin, säälittiin! — Tämä on se tyttö, jonka vanhemmat murhattiin, oli tavallinen tapa esitellä minut uusille tutuille! — Ja taas koski sydämeen ja säälin taakka kasvoi.

Turhaa näistä asioista on enää puhua, mutta tahdon sanoa kuin neuvoksi, ettei sääli ole oikea lohdutus suruun. Jokaisella ihmisellä on oma elämänsä ja se ei saisi olla sidottu menneisiin tapahtumiin, joita ei enää voi millään muuttaa. — Tunsin itseni hyvin epävarmaksi ja koulun viimeiset kokeet epäonnistuivat ja jäin 7:lle luokalle. Silloin tein päätöksen, etten enää jatkaisi koulunkäyntiä. Holhoojani oli kuitenkin luja ja sai minut osallistumaan kesäkursseille Viipurin Vanhaan yhteiskouluun. Ja kuinka ollakkaan ihastuin hyvään opetukseen ja syksyllä jäin vakituiseksi oppilaaksi. Nyt kun tietää tapahtumien kulun, niin on helppo nähdä Suuren Voiman ihmeelliset johdatukset.

Tuona yhtenä vuotena hyvien, ankarien opettajien johdossa opin enemmän kuin noina pitkinä vuosina Käkisalmissa. Koulunkäyntini jäi kuitenkin kesken, koska holhoojani sanoi, ettei ollut enää rahaa ja metsää pitäisi myydä koulumaksuja varten. Metsän myyntiin en suostunut, vaan päätin jatkaa koulua sitten kun itse voin järjestää raha-asiani.

Elämän tapahtumat tempasivat kovaan kyytiinsä ja kauan kesti ennenkuin sain tilaisuuden suorittaa loppututkinnot, mutta tein sen kuitenkin. — Olen kiitollinen Viipurin Vanhan yhteiskoulun päteville opettajille, jotka tekivät tutkinnon mahdolliseksi vielä 26 vuoden kuluttua vuonna 1953 Turussa.

Kun vihdoinkin 1928 tulin 21-vuotiaaksi, tunsin itseni hyvin vanhaksi, niin loputtoman pitkältä oli 8-vuotinen holhousaika mielestäni tuntunut.

Ihmiset ihmettelivät kun ase-tuin asumaan kotiini Kiviniemessä. Emma Hyyrinen oli hyvänä apuna tustustuttamaan minut maatilaani. Emmen avulla opin tuntemaan maapalan kauneuden ja aloin kiintyä kotipaikkaani. Niin elävästi näen ne keväiset päivät, kun paimensimme Emmen lehmää Peto-ojan niityllä. Tuomet olivat valkoisena kukkia ja ihania olivat isot valkovuokot niityn pientareilla. Joki lorisi ja käki kukkui. Tämän parempaa ei voi olla paratiisissakaan, sanoimme toisillemme.

Ja niin aloin korjauttaa rappeutunutta kotinani. Nyt oli minulla toimintaa. Tahdoin tehdä kodista kauniin ja tahdoin hyvän puutarhan talon ympärille.

Ja ollakseni aivan varma yritykseni tosiarvosta tahdoin nähdä maailmaa kauempaakin. Ja niin lähdin talveksi Etelä-Ranskaan. Riviera oli ihanaa seutua ja olin siellä kauemmin kuin ensin ajattelin ja tulipa sellainenkin ajatus, että muuttaisin sinne ainiaaksi! — Kesäinen luonto keskellä talvea. Välimeri oli niin kaunis ja sininen ja sen kohiseva, laulava ääni kuului ylös vuorille, joilla kävelin joka päivä. Siellä olisi ollut Myllytorpan kesäinen puutarha ympäri vuoden ja tuoksukin oli sama. Kukkia, hedelmiä, aurinkoa!

Kun palasin toukokuussa kotimaahan, säikähdin, sillä varjot olivat pitkiä ja kaikki näytti niin harmaalta, alakuloiselta. Olin kuvaillut Suomea tutuilleni Ranskassa kauniiksi maaksi ja nyt tuntui kuin olisin liiotellut ja antanut väärän kuvan synnyinmaastani. Takaisin lähdin, ajattelin! Kesällä järjestin kaiken lähtökuntoon ja syksyllä muuttolintujen kera taas lähdin ja ehkä ainiaaksi, ajattelin.

Kauppias Emil J. Koppaselle kerroin aikomuksestani. Hän ei ollut samaa mieltä ja järjesti minulle työtä pankissa, että olisin si-dottu ja jäisin Suomeen. Ja niin jäin, varjoihin totuin ja yhä enemmän kiinnyin Kiviniemeen. Sain sitten elämäntoverin ja taas alkoi uusi vaihe elämässäni. Kaikki alkoi olla niin hyvin. Koti oli kunnossa ja puutarha, jonka puutarhuri Kylliäinen suunnitteli hahmottui talon ympärille.

Usein istuin lasteni kanssa kuistin rapuilla ja ihailin nuoria omenapuita, jotka alkoivat niin hyvin kasvaa, että pääsimme jo seuraavana kesänä istutuksen jälkeen omien makuun.

Elokuiset kuutamoillat ovat erikoisesti piirtyneet muistikammioihini ja niin elävästi, että voin elää ne hetket uudelleen milloin vain tahdon. Lämmin kypsän kesän tuoksu, kukat vielä loistossaan, sirkkojen sirtys ja täysikuu korkealla valaisten seudun salaperäi-

seksi ihmemaaksi. — Ne olivat elämäni parhaita hetkiä. Tuntui tosiaankin, että oli saanut jotain aikaan, ettei elämä sittenkään ollut tyhjää ja tarkoituksetonta. Täällä tahdon elää elämäni loppuun saakka, oli päätökseni.

Ihminen ajattelee. Jumala sää-tää.

Ja eikös vaan taas rauhatto-muudet alkaneet Keski-Euroopassa. Taas alkoi sota. Radiossa lohdutettiin, että ei Suomella kaukana pohjoisessa ja puolueettomana maana ollut mitään vaaraa. Toisin kävi! — Ei varmastikaan kukaan karjalainen arvannut, että elämään tulee niin nopeasti, niin ankaria muutoksia kuin tuli. Ne olivat ehkä seurauksia vääristä teoistamme, mutta samalla opetuksia ja näytteitä Suuren Voiman ihmeistä ja tarkoituksista. — Eivät karjalaiset olisi voineet elää kotiseudun kadottamisen jälkeen niin antoisaa elämää kuin karjalaiset yleensä ovat pystyneet elämään, jos ei apua tulisi ylempää.

Evakko aika alkoi. Olin aina ajatellut, että muualla Suomessa olot olivat vielä paremmat kuin Karjalassa, mutta tulin huomaamaan, ettei niin ollut. Kaikista havainnoista ja tapahtumista jo ensimmäisenä evakkovaiheen aikana syntyi paksu kirja.

Mutta opetusta jatkui. Annettiin vielä kerran palata kotipuoleen! Oli kuin kulkisi pyhällä maalla, sanoimme me! Se oli to-

Keväällä 1953 sain koulukurssini päätökseen ja sen kunniaksi olimme perhekuvassa. Ylärivissä vasemmalta: Poikani Pentti, tyttäreni Kirsikka joka tuli ylioppilaaksi 1954, Airi-tyttäreni suoritti tutkintonsa 1952. Alarivissä: Lauri ja Klaudia Pelkinen o.s. Feodorov.

siaan riemukasta aikaa, vaikka useimmat palasivat kotinsa raunioille. Paluu on painunut lähtemättömästi mieleeni. Sotilasauton kyydissä saavuimme Laurin kanssa entisen kodin raunioille. Siihen jääimme tienvarteen autosta. Ajaja ihmetteli, kun metsään jääimme. Siinä seisoin ja ihmettelin. Minulle se oli hyvin outo kokemus ja seutu näytti niin vieraalta ja ihan toisenlaiselta kuin muistikuvissa.

Sanattomana seisoin, kyynelten sumentamin silmin katselin kuinka tyhjäksi ja autioksi kaikki voikaan muuttua. Kuinka turhaa onkaan ihmisen aherrus! Kuinka mitättömiä ovatkaan ihmisen työt, kun hävityksen ja unohtuksen aallot kulkevat ylitse.

Ja vain se, mikä on ikuista jää, maa ja taivas!

Oli elokuu taas kuin kerran ennen, lämmin ja tuoksuva. Kävelin hiljalleen horsmia kasvavan koti-

raunion luo. Miten ihania ja korkeita olivatkaan horsmat ja miten paljon niitä oli. Siihen istahdin rappukivelle horsmien varjoon ja loihdin eteeni muistojen elokuun, jolloin kaikki oli niin erilaista ja täydellistä.

Avasin silmäni ja näin autiuden. Omenapuut olivat kadonneet, aivan kuin ei niitä koskaan olisi ollutkaan. Orapihlaja-aidasta oli vain rippeet jäljellä. Kaiken peitti tasainen kuloheinä. Vain metsän humina ja sirkkojen sirtys oli sama. Ja tännekö jäämme? — Onko taas yritettävä! Tuntui niin mahdottomalta ja toivottomalta.

Ihme on, että voimaa oli taas alkaa. Uusi touhu ja suunnittelu antoi intoa. Väliaikainen mökki rakennettiin raunioiden viereen. Päärakennuksen suunnittelimme rakentaa pellon mäelle, jonne olisi Vuoksikin pilkottanut. Taas Kylläinen suunnitteli puutarhan.

Kartta on yhä tallella. Unelma-puutarhaksi sitä kutsumme, sillä ei Luoja sallinut meidän sinne jäädä sitä perustamaan. — Se olisikin ollut liian hyvää ja liian helppoa.

Vain hetki ja taas saimme lähteä kotiseudulta. Kesä oli parhailaan ja käet kuorossa kukkuivat. Kaunis on kotiseudun muisto. Siellä on ikuinen kesä!

Ja niin jatkoimme evakon pitkää matkaa. Kauas ovat jääneet naapurit. Uudet on kulkijat entisillä teillä. Paljon on mahtunut tapahtumia osalleni ja sellaisena elämä parasta lienee. Rikkaana yllätyksistä iltaan saakka. Ja untuvien joukkoon peittyvät okaat. Ikävät asiat unohtuvat, hioutuvat kuin kuona timantista ja jäljelle jää vain mikä on tosi kestävä, arvokasta ja hyvää.

Klaudia Pelkinen
Ontario Kanada

Pärssisen Konepaja

35500 Korkeakoski puh. 935-81 204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ
- KORISTETAKOTÖITÄ

PUHE SÄÄTION TILAISUUDESSA

(jatkoa)

Eräänä selityksenä olen tarjonnut joustavaa ja yhteistyöhaluista karjalaista kansanluonnetta, joka taas on muovautunut satojen vuosien aikana historiallisten aikojen saatossa.

Karjalaisia ovat historiansa aikana hallinneet vuoroin ruotsalaiset ja vuoroin venäläiset. Olipa vallanpitäjänä kumpi tahansa, yksi on ollut kuitenkin varma: — Aina on nimenomaan Kannas ollut se alue jossa on otettu yhteen. Aina on tullut sotaveteraaneja ja invalideja. Elämän epävarmuus on satojen vuosien aikana luonut karjalaiseen kansanluonteeseen aineisen epävarmuuden tunteen. Ajatuksen siitä, että mikään täällä maanpäällä ei ole ikuista, ei edes isiltä peritty ja raivattu maa. On ollut pakko tottua luopumaan siitäkin mitä muun Suomen asukkaat ovat pitäneet ikuisena.

Meitä karjalaisia on sanottu haihattelijoiksi jotka nauramme ja laulamme silloinkin, kun tilanne jonkun muun mielestä on haudan vakava.

Tämän mielestäni täysin virheelisen kuvan luomiseen ovat mielestäni syyllistyneet monet karjalaiset kirjailijat ja näytelmän tekijät. Pääinvastoin karjalainen on mielestäni mitä suurimmassa mielessä realisti, joka haluaa uskoa työhön ja sen kautta uuden elämän alkuun ja sen jatkumiseen uudellakin kotiseudulla.

Suhteellisen lyhyessä ajassa Karjala nousi niin taloudellisesti kuin — ja ennenkaikkea — henkisesti heimoksi jolla oli voimakkaat ja syvälle juurtuneet kulttuuriaarteet ja perinteet, ja joita se myöskin käytti lukemattomin eri tavoin koko heimonsa henkiseksi ja aineellisen tason kohottamiseksi.

Ei se voimakas kehitys tullut ja kulkenut eteenpäin vain laulaen ja tanssien, niinkuin monet karjalaiset kirjailijat ovat teoksissaan kertoneet, tai ainakin antaneet näin ymmärtää.

Hyvät sotaveteraani-sisaret ja -veljet, sotainvalidit.

Me olemme se ikäluokka, jonka tehtävänä tuli pääosin rakentaa mm. uudet kodit yli neljällesadalletuhannelle heimolaisellemme. Luoda ainakin mielestämme uusi Karjala kokonaan uuteen ympäristöön, meille ulkonaisilta olosuhteilta hyvinkin toisenlaiseen, mutta niinkuin jo aikaisemmin olen todennut, rakentaa myös uusi raiskattu isänmaa entistäkin paremmaksi ja me olemme siinä työssä onnistuneet. Tämä hyvä isänmaa ei ole kuitenkaan arvostanut meidän työtämme niinkuin olisi odottanut.

Sotaveteraanien eläketurva on järjestämättä lakisääteisesti. Invalidien asema on siinä suhteessa parempi, mutta sotaveteraanien muutaman kymmenen markan kuukausiavustus on lähinnä jo huoltoapuun verrattava. Ei ole paljon eroa muuta kuin siinä, ettei sitä tarvitse käydä piirimieheltä hakemassa.

Sotaveteraanit ovat viime vuosina kyllä muistuttaneet olemassaolostaan, viimeksi suuri joukko esiintyminen Helsingissä herätti kyllä hetkeksi mielenkiintoa, mutta mitään konkreettista tulosta eläkeasioiden järjestelyyn sillä tuskin tulee olemaan. Noin 10 vuotta sitten aloitettiin järjestelmällinen yhteistoiminta puutteessa elävien sotaveteraanien auttamiseksi. Verrattain nopeasti perustettiin sotaveteraaniyhdistyksiä pitäjiin, ja niiden yhteiselimeksi sotaveteraaniipiirit, ja valtakun-

nalliselle tasolle Sotaveteraaniliitto.

Suurin osa meistä täällä olevista kuuluu yhdistystensä kautta Pirkanmaan sotaveteraaniipiiriin. Tämä sotaveteraaniipiiri on koko olemassaolonsa ajan toiminnassa ollut koko Suomen kärjessä. Erikoisen voimakas panos täällä Pirkanmaalla on naisjaostojen osuus pitäjäyhdistysten toiminnassa. Noin 10 vuoden aikana on Pirkanmaalla käytetty vapaaehtoiseen avustustoimintaan useita satojatuhansia markkoja suoranaista rahaa. Talkootoiminta veteraaniveljien auttamiseksi on erittäin merkittävää, puhumattakaan useista sotaveteraanitaloista joita piirin alueella on viime vuosina rakennettu. Yhteistoiminta sotainvalidien kanssa on ollut kiinteää. Onhan kumpikin järjestö samantapaista huoltotoimintaa harjoittava. Pysymällä irti tarkoin poliittisesta toiminnasta ovat sotaveteraanijärjestöt saaneet toiminnassaan tukea kaikilta kansalaisryhmiltä, mikä onkin välttämätöntä toiminnan jatkumisen kannalta.

Päättynyt vuosi on ollut Suomelle monessa suhteessa merkityksellinen. Olemme saaneet toiminnallemme tunnustusta ja arvontantoa koko maailman silmissä, joten voimme aloittaa tämän vuoden rauhallisin mielin. Elämme parhaillaan vaikeaa taloudellista kautta, jonka syntymiseen olemme osaltaan itsekin syyllisiä, sillä olemmehan hyvinä aikoina kuluttaneet enemmän kuin tienanneet, ja tällainen toiminta aina enemminkin tai myöhemmin kostautuu.

Kun ulkoinen turvallisuus on taattu, tulemme kyllä selviämään sisäisistä vaikeuksista.

Taloudellisesti vaikeina aikoina joutuvat aina ensiksi ja eniten kärsimään ne, jotka eivät edusta

Suvanto-säätiön toimintaa

Suvanto-säätiön valtuuskunta ja hallitus kokoontuivat vuosikokoukseen 2.3.-76 Suomalaisella Klubilla Tampereella.

Viime vuoden toimintakertomus esitettiin. Toimivuoden aikana on säätiö myynyt 1 tontin ja lisäksi on ollut metsämyyntituloja. Säätiön rintamamiehille järjestämässä tilaisuudessa oli enemmän vieraita kuin missään säätiön järjestämässä tilaisuudessa, kun ei oteta huomioon pitäjäjuhlia, tarkkaan sanottuna oli vieraita 217 henkeä. Säätiön ja Suvanto Seutu-lehden tilit hyväksyttiin ja vastuuvapaus myönnettiin tileistä vastuussa oleville. Tilivuoden ylijäämä on 17 500 markkaa.

Suvanto-säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja on edelleen Eero Kurikka ja varapuheenjohtaja Uno Pulakka. Hallitusta johtaa

Yrjö Raaska, hän on myös säätiön asiamies. Hallituksen ja valtuuskunnan kokoonpano on ennallaan. Tilintarkastajiksi valittiin Terttu Nahkola ja varalle Ilmari Kuisma, Meri Männikkö ja varalle Toivo Männikkö, Kauko Virolainen ja varalle Jaakko Valkonen.

Valtuuskunta keskusteli vilkkaasti Sakkolan historiaa-kirjan jatko-osan julkaisemisesta ja asian kehittämiseksi nimettiin toimikunta johon tulivat seuraavat henkilöt: Yrjö Raaska, Uno Pulakka, Eero Kurikka ja Esko Kallonen.

Opintoavustuksia opiskelijoille jaettiin, suuri osa yliopisto ja korkeakouluissa opiskeleville, yhteensä 92 hakijalle, raha-arvolta 7 000 markkaa. Lisäksi ”jelpatitiin” Suvannon Seudun toimittamista 8 000 markalla, Sakkolan sotainvalidikerho sai 300 markkaa ja Karjalan Liittoon maksetaan tavanomainen jäsenmaksu.

Suvannon Seudun tilaushinta v. 1977 vahvistettiin 20 markaksi vuosikerta. Säätiö järjestää Suvannon Seudun avustajille yhteisen tilaisuuden loppuvuoden puolella.

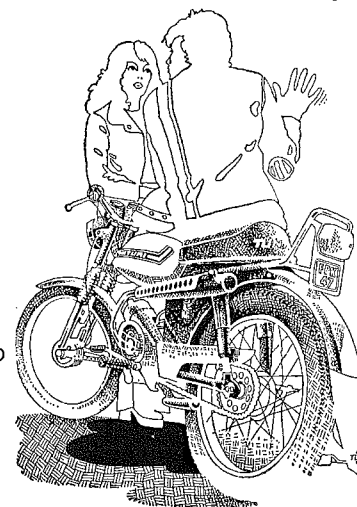
Sakkola-juhla, ensimmäinen päivä elokuuta 1976, pidetään Punkalaitumella ja vuonna 1977 Juupajoella.

— Tampereen Puhelinosuuskunnan toimialueen 100.000:s puhelin kytkettiin verkkoon 6. helmikuuta 1976. Puhelimen tilannut Siviä Leppänen sai tapauksen johdosta puhelinlaitokselta lahjaksi puhelinkoneen ja asennuksen. Siviä Leppäsen entinen kotikylä oli Sakkolan Hovinkylä.

2-pyöräspesialisti tiedottaa

Uudet Tunturit tulivat

Vauhtikone Tunturi Sport 76. Aina varmat vakiomopedit 76. Ennennäkemätön pyörämallisto Tunturi Vip. Tule tutustumaan.

Lempäälän Pyörä

OM. M. TOIVA - PUH. 74 286

KUOLLEITA

Anna Salakka kuoli 3. 2. 1976 Hämeenlinnassa. Hän oli syntynyt 10. 10. 1882 Sakkolassa. Ammatiltaan Anna Salakka oli rautatien sähköttäjä.

Albert Koppanen synt. 15. 11. 1895 Sakkolassa, kuoli 25. 2. 1976 Pikonlinnassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Haparainen ja viimeinen kotipaikkansa Kangasalan Tiihala.

Elina Lopenen synt. 26. 5. 1897 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli 13. 2. 1976 Lempäälässä. Hänen viimeinen kotipaikkansa oli Vesilahden kirkonkylä.

Aapro Kerminen synt. 26. 9. 1900 Sakkolassa, kuoli 5. 3. 1976 Viialassa. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Kiviniemi.

Lauri Lemmetti synt. 9. 7. 1918 Sakkolassa, kuoli 24. 2. 1976 Nokialla.

Anni Maria Leppänen o.s. Kivistö synt. 9. 12. 1922, kuoli 27. 2. 1976. Hän oli Filemon Leppäsen vaimo Sakkolan Hovinkylästä.

Jalmari Viskari synt. 20. 2. 1926 Sakkolan Vilakkalassa, kuoli 10. 2. 1976 kotonaan Vammalassa.

Vuosia täyttäneitä

Emäntä Helena Kallonen täytti 23. 3. 1976 80 vuotta. Hän on syntynyt Sakkolan Haparaisissa. Maria ja Martti Kekki olivat hänen vanhempansa. Perheen yhdeksästä lapsesta Helena oli neljäs. Jo lapsena hänen piti osallistua ahkerasti työn tekoon. Luku- ja kirjoitustaitonsa hän hankki Veisselin kiertokoulussa, jota pidettiin 3 viikkoa Keijassa ja sama määrä Haparaisten puolella. Simo Pajarin pyhäkoulussa Helena kävi uskollisesti ja oppi Katekismuksen sekä Raamatun historian kannesta kanteen ja lukuisan määrän virsiä. Hän oppi helposti kuulemansa sävelmät. Nuoruudessaan hän kuului opett. Böckermanin johtamaan laulukuoroon. Mieliharrastuksina ovat läpi elämän säilyneet laulaminen, lukeminen ja käsityöt.

21-vuotiaana Helena vihittiin Matti Kallosen kanssa avioliittoon. Kallosen talo oli Keljassa. Kun morsian muuttokuormineen oli matkalla Keljaan, tuli tielle Maija Koivumäki-niminen uskovainen nainen ja siunasi nuoren morsiamen. On todettava, että vuosikymmenien kuluessa on Helenan elämä ollut siunaukseksi monille hänen lähimmäisilleen ja aivan erityisesti kotiperheelle.

Monet olivat siihen aikaan per-

heenemännän tehtävät. Ei ollut sähkökoneita apuna, vaan varsta puimiseen, sirppi niittämiseen, viikate heinäntekoon, karstat ja rukki langan valmistamiseen ja kangaspuut kutomiseen. Voikin valmistettiin kotona kirnuamalla. Ei ollut vesijohtoa. Kai-vosta sai veden nostaa kaikkiin tarpeisiin. Oli karjanhoito, leipomiset ja pyykinpesut ja vielä oli ehdittävä ajankohtaisiin peltotöihin. Tarmokkaasti Helena tehtävänsä suoritti ja kaiken ohessa kasvatti vielä 4 lasta. Hän on ollut mitä parhain äiti, ahkera, kärsivällinen ja lempeä kasvattaja, joka kaikessa on ajatellut

tuolla korkealla tornitalossa, sen seitsemännessä kerroksessa. — Hänellä oli ihmeellinen kyky koota lapset ja lapsenlapset luokseen...

Meille on jäänyt Tyyne Mariasta kaunis, valoisa muisto ja lapsilleen hän on jättänyt rakastavan äidin kuvan ja lapsenlapsilleen rakastavan mummon kuvan.

Taivaan Isä hänen valoisaa muistoaan siunatkoon!

Laina N

Muutama lämmin ajatus Tyyne Maria Kuparisen muistolle

Tyyne Marian elämä oli tapahtumia täynnä. Puolison kuoltua n. 15 vuotta sitten, jäi Tyyne Marian hennoille hartioille raskas taakka perheenhuoltajana. Tuskin hän yksin olisikaan sitä jaksanut kantaa, mutta hän tarttui käteen Herran. Näin voimaa saaden ja lujasti työtä tehden hän selviytyi kaikesta.

Hänen osanansa oli aina olla lähellä Jumalaa.

Me muistamme hänet valoisana,

ystävällisenä ja erikoisesti vieraanvaraisena ihmisenä. Käydessäni Lahdessa, sain joka kerran osakseni ystävällisyyttä ja ylitsevuotavaa vieraanvaraisuutta osakseni. Ja se, millä lämmöllä ja rakkaudella lapset ja lapsenlapset puhuivat aina mummolasta — herätti minussa ajatuksen — Tyyne Maria on hyvä ihminen, joka osaa luoda mummolan kaupunkioloihinkin. — Mummola oli Launeen Etelätiellä, se oli Koulukadulla, jossa hän asui ja viimeksi

Oriveden Karjalaseuran vuosikokous

lastensa parasta. Naapurina hän on ollut sopuisa ja ystävällinen.

Ensimmäisenä evakkoaikana perhe oli Urjalassa ja muutti sieltä Vesilahdelle. Välillä päästiin Karjalaan ja rakennettiin uusi koti, joka kuitenkin piti jättää kesällä 1944. Muutto maanteitse Rautalammille kesti 3 viikkoa. Vasta 1948 löytyi uusi kotipaikka Huittisten Huhtamosta. Usein vaihtuvissa olosuhteissa oli eduksi hyvä mukautumiskyky ja toivorikas mieliala. Henkinen vireys ja elämänmyönteisyys ovat Helenalla säilyneet ja uskosta Jumalaan hän on ammentanut voimansa.

Sukulaiset ja tuttavat yhtyvät kiitollisin sydämin onnittelemaan "kultaiseen ikään" ehtynyttä päivänsaarikaria:

Nyt toivotamme elontielles-
tyyntä illan rauhaa,
miss' kukat kukkii kauneimmat
ja kesän linnut laulaa.

Ja Taivaan Isä siunaten
Sua käsillänsä kantaa.
Se onni suurin ihmisen,
kun armonsa hän antaa.

H. P.

80 VUOTTA täytti 1. 3. 1976 Helena Jokinen o.s. Naskali Ruoveden Väärinmajassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Arkuntanhua.

75 VUOTTA täytti 1. 3. 1976 Aino Amalla Korpelainen Sipoon Östersundomissa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjärvi.

75 VUOTTA täytti 11. 4. 1976 Juho Kallonen, Seppälän Jussi, Toijalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Lapinlahti, jossa hän harjoitti maanviljelystä. Hän on kuullut Sakkolan kunnanhallitukseen ja moniin kunnallisiin lautakuntiin.

70 VUOTTA täytti 20. 2. 1976 Lempi Huuska Nokian Joenpoh-

pidettiin helmikuun 15. pñä Osuuspankin kokoustiloissa. Kokouksen puheenjohtajana toimi Teuvo Viskari ja sihteerinä Verner Suuronen.

Edellisen vuoden toimintaa oli retkeily, kaksi Helsingin matkaa. Käytiin Karjala-talossa Käpylässä ja Finlandia-talossa, noita esiteltiin seuran jäsenille. Oli myös teatterimatka Tampereelle ja kesäretki Heimo Nousiaiselle Viitapohjaan. Uusina toimintamuotoina oli toiminnassa hengellisen jaoston ja nuorisokerhon toiminta, edellisen johtajana rovasti Jalmari Aarnio ja jälkimmäisen Sirkka Tuomola. Järjestettiin joulukuusijuhla seurakuntakeskuksessa. Lähetettiin lahjoituksina saatuja raja-seutupaketteja ja oli lisäksi muutakin pientä toimintaa. Seuran lippu osallistui Karjalan Liiton kesäjuhliin vartioineen. Kokoukset ja edustukset on pidetty ja hoidettu.

jassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Hovinkylä.

70 VUOTTA täytti 26. 3. 1976 Emma Emilia Ollikainen o.s. Kallonen Lempäälässä. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa ja viimeinen kotikylänsä Sakkolassa oli Ojaniemi.

60 VUOTTA täytti 8. 3. 1976 Lempi Maria Patja o.s. Pekkanen Lempäälän Lipossa. Hän on syntynyt Raudussa ja viimeinen kotikylä Karjalassa oli Sakkolan Haparainen.

50 VUOTTA täytti 9. 2. 1976 Niilo Johannes Jokinen Tampereella, jossa hän toimi autonkuljettajana. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Arkuntanhua.

Opettaja Lauri Mikkolan suunnittelema seuramerkki hyväksyttiin käyttöön.

Karjala Liiton toimintakilvassa saatiin C-sarjassa kolmas palkinto.

Toimintakertomus hyväksyttiin ja samoin tilit. Seuran puheenjohtajaksi valittiin edelleen Meeri Kaartoluoma ja Teuvo Viskari, erovuoroiset johtokunnan jäsenet Meeri Kaartoluoma, Suoma Parkkulainen ja Kaisa Huitu valittiin uudelleen, samoin varajäsenet Terttu Kopra ja Jouko Kääriäinen. Tilintarkastajat ovat Matti Kuuppo ja Esko Hilska. Nimettiin kokousedustajat Liiton ja Tampereen piirikokouksiin. Seuran 35-vuotisjuhla päätettiin palmusunnuntaina alkaen jumalanpalveluksella kirkossa, kunnianosoitukset kirkkopuistossa, kahvitarjoilu ja juhla Opistolla.

Seura on suuri, jäsenmäärä 525 maksanutta jäsentä. Jäsenmaksu 1 markka henkilöltä.

Emäntänä toimivat entiset, talousopettaja Suoma Parkkulaisen johdolla.

Ilmavoimat muisti ansioitunutta

Ilmavoimat palkitsi 58-vuosipäivänään viisi ansioitunutta mahtavin maljoin ja tunnustuspalkinnoin. Palkinnot jakoi ilmavoimien komentaja, kenraalimajuri Rauno Meriö. Yksi palkinnon saaneista oli yliluutnantti Raimo Haapsaari.

Yliluutnantti Raimo Haapsaari sai Maaherran maljan tunnustuksena monivuotisesta uutterasta ja

Toimituksen tuoli

Toimittaja on säätiön kautta saanut käytettäväkseen A Aavan "Huuhkan poika"-teoksen valokopion, vain muutama sivu puuttuu. Tästä kirjasta tulemme ajan mitaan painamaan muutamia "parhaita paloja". — Jokainen tietää, että kirja on omistettu lahjoitusmaa-ajan kovaa kohtelua koneelle sakkolalaiselle sukupolvelle. Teos on tosin kirjoitettu kummallisella Aavan keksimällä "murteella", jota minun, jonka suku on "Huuhkan Pietarin pihoilla" asunut 300 vuotta, tavuttain tavailtava, enkä sittenkään pääse joka sanasta käsitykseen. — Tämän murteellisuus on ollut tietojen mukaan kirjan levikin esteenä. Niin lienee asia. Jos kirjasta joskus otetaan lisäpainos, on kirja kielellisesti perusteellisesti korjattava, siitä sitten ei pääse mihinkään!

Kirjan tapahtumat on paikkakuntalaisten helppo sijoittaa mai-

semaan, vain Lillan kotimökin paikka tuottaa tuumimista, sillä eihän silloisen kylän liepeellä ollut palteita! — Vanha "Niittyrannan" kylän asutus oli tiivistynyt silloin alueelle Parikasta Sopeen, pitkin Petojoen rantapalletta, vain Ryhmässä oli pieni asutusryhmä. Vasta lahjoitusmaakauden jälkeen kylä yleni kohden keskipäivän aurinkoa ja vanhankylän rauniot ja kylätie jäivät nurmen alle.

nonopettajana hän pelasti vuonna 1962 lento-oppilaan hengen ja Saab Safir koulukoneen vaarantamalla oman henkensä.

Hänen vanhempansa ovat Taimi o.s. Torikka ja Juho Haapsaari ja ja heidän entinen kotipaikkansa oli Metsäpirtin Saaroinen.

Aava teoksessaan kuvaa "Niittyrantaa" "järveksi" koska latojen piirteet häipyivät sumuun. Luulisin, että 1810-luvulla ei niityllä ollut montakaan latoa, sehän oli tulvajärvi, josta Alasuon lehto nousi karhujen asunnoksi keskeltä järveä! Vuoksi nosti vettä, sillä järvi laskettiin vasta 1866 ja koko Kannas oli "kaatunut" etelään ja samalla siirtyi järvet etelään päin. Kyllä heinämiehillä nousi vesi haaroihin, siitä olen varma, kun niittyheinää korjasivat. Vielä 1910-luvulla nousi vesi meidän "rännille" saakka, josta hauki ui ämpäriin, kun vettä koukkasi "rännin!! alta, eikä ottanut "rännistä". Myös talon edessä oli pieni lampi, Sillankorvan alla, joka kuivui vasta 1921, kun silloin Petojoki perattiin ja rautatien kohdalta joki oikaistiin.

Myös kirjan henkilöt ovat historiallisia, aikanaan eläneitä ihmisiä, vain nimet on tekaistuja ja siltä osin harhauttavia. Huuhkan väki on kylässä elänyt, asunut, raatanut, rakastunut ja "tenikkojen" kanssa tapellut oikeuksiensa puolesta. Se on historian totuus. Vain yksi tila Petäjäjärvellä oli lahjoituksen ulkopuolella. — Lie ollut neropatti isäntä talossa, sillä lampuotitaloja oli lähes sata!

No 2 kannessa on tyttöjä lähdössä kilpaan, heistä oli nimet tekstissä. Nyt on Kiviniemen Helmi tunnistanut työt toiseksi kuin kuvan mukana ollut teksti kertoi. Hänen antamansa nimet ovat seu-

Virta joka ei "hättäile"

Tarkoitukseni ei ole kirjoittaa Suvanto-virran syntyhistoriaa uudestaan, koska niistä tapahtumista on kirjoitettu jo Sakkolan historiassa melko tarkasti. Mainitsen vain, että Taipaleen-kylän miesten lapiot ja virran oma valtava voima toukokuussa 1818 painivat alulle tapahtumasarjan josta Suvanto-virta syntyi. Myöhemmin Kiviniemen koskiuoman kaivuutytöt 1857 vaikuttivat sen, että virta sai sen muodon jonka parikolme edellistä ja meidän sukupolvi oppi tuntemaan.

Meillä jokaisella sen virran rannalla asuneista on omat muistonsa, niin minullakin. Yritän koota kertomukseni pienistä muistikuvista, jotka liittyvät läheisesti noihin rakkaisiin rantoihin.

Jo lapsena, kun sain leukani ikkunapenkin tasalle, näin joka päivä Suvannon silmiäni edessä, joskus peilikirkkaana aamuauteereessa, tahi ilta-auriongon kullatessa vedenpintaa.

Toisinaan myrskytuuli nostatti vaahtopääaallot tai talven lumimyrsky lennätti tuiskea pitkin järvenselkää, kasaten suuret kinokset rantapenkereihin.

Ensimmäiset muistoni ovat uintireisuista, jotka tehtiin rantaan. Takaisin kotiin tultiin vaatteet käsissä, kun ei osattu vielä pukea päälle.

Kaikki tuo järven läheisyys kuului kuin jokapäiväiseen leipään, eikä sille osattu antaa sen suurempaa arvoa. Ihmettelin lapsena, kun kuulin naapurin tyttären sanovan kotona käydessään: —

raavat: Hilma Uosukainen, Martta Ryyppö, Lempi Lappalainen, Aura Koiranen ja Hilja Uosukainen. Minä en ota kantaa asiaan!

Tuota Suvantoa minun on niin ikävä! — Hän oli naimisissa naapuripitäjässä. — Nyt minäkin tunnen tuon ikävän, joka on kalvanut sisintäni yli kolmekymmentä vuotta.

Luulen, etten ole ainoa joka tuntee samaa ikävää, sillä tuon virran rannalla asui kansa, joka rakasti synnyinseutuaan. Siellä uurasti onnellisia ihmisiä, joille sellaiset kuin luokkaviha, kateus tai kyläyhteisöjen väliset vihottelut olivat vieraita asioita.

Nuorisoa elähdytti voimakas yhteenkuuluvaisuuden henki, joka ilmeni m.m. siten, että kuuluttiin sankoin joukoin nuorisoa ja urheiluseuroihin, sekä vapaaehtoisen maanpuolustuksen riveihin.

Jospa lähtisin purkamaan tuota muistojenkerää vaikka Kiviniemestä kohti kotirantoja. Annan muistojenivirran kuljettaa itseäni alespäin poukkoillen rannalta toiselle kuten ennen "Saimaa"-laiva.

Tuolla oikealla Röykynniemen kärjessä on Katraksen komea huvila, johon varmaan jokaisen matkajan silmät osuivat kosken antaessa laivalle alkuvauhtia. Vasemmalla Viiksanlahden rannassa on radiumparantolaksi tai urheilupistoksi kutsuttu rakennus. Siellä toimi 30-luvulla JP 4:n aliupseerikoulu, jossa minäkin hikoilin kesän 1934. Iltaisin sentään oli vapaata, ja Suvannon rannalla vietetyt hetket kuuluivat herkimpien muistojeni joukkoon. Lähellä oleva kaunis Kuusikkoniemi heristi mielen, jossa niemessä liikuessaan kesäiltana ihminen tunsi olevansa lähellä Luojaansa, kuunnellen lintujen liverystä lähipuissa ja laineiden liplatusta rannan hiekkaan.

Mutta, tuolla niemellä oli toisetkin muistojenkasvat. — Oli vuosi

1939 joulukuun alkupäivät. Olimme valmiit torjumaan mahdollisen hyökkäyksen ja yrityksen ylittää Suvanto Röykynniemestä Kuusikkoniemeen. Koko Suvannon eteläpuolen — kylät paloivat yhtenä tulimerenä. Siellä paloivat omani sekä suurimman osan asetovereitteni kodeista. Kiviniemen sillat räjähtivät ilmaan ja ympärillä pauhasivat sodan-äänät. Näky oli tyrmistyttävä ja tuntui kuin helvetinvoimat olisivat päässeet irti...

Pois ajatukset tuosta. — Matka jatkuu edelleen tuolla oikealla rannalla Röykkylän lempeät lehdot. Niitä aina katselin, kun matkasin laivalla ohi, olihan siellä äitini syntymäkotina.

Kuusikkoniemestä Virkinrantaan ei ole jäänyt muistoihini muuta kuin, että kauniit olivat rantamaisemat. Virkinrannasta palautuu taas mieleen vastakkaisia muistoja. Nuoripoika kulki laivalla kirkkoon tai rippikouluun. Joskus saattoi olla asiaa apteekkiin tai muualle Kirkonkylään.

Elämä oli täynnä odotusta ja toiveita.

Sitten tuli kohtalonvuodet ja oli kesäkuu 1944. Virkin saharannan lähellä oli pikkuinen niemi, jonka pehmeään lentohiekkaan kaivoimme "poteromme" ja odotimme, että aronpoika yrittää Hiekkaranasta yli Suvannon Virkinrantaan. Kun tuosta paikasta meitä muuttaman päivän jälkeen lähdettiin viemään Länsi-Kannakselle, katsoin lähtöhetkellä pitkin Suvannonselkää kotirantaan päin, ikäänkuin aavistaen, että näen Sinut, rakas kotivirtani ja nuo kauniit kesäiset rannat viimeisen kerran...

Vaikka nuo lähivuodet jo olivat tehneet ihmismielen kovaakin kovemmaksi, en häpeä tunnustaa, että kyynel siinä paikassa tuli sil-

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmistaa konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

mään. Se oli kaihon ja vihan kyy-nel!

Muistojenvirta vie edelleen koh-ti kotirantoja. — Vasemmalle jää Mustarannanniemi, jonne kesällä soudettiin tai ajettiin talvella hevosella, kun matka suuntautui kirkkoon tai hautausmaalle.

Vastarannalla on Ojaniemenkylä ja kylän mukavat ihmiset. Ohitetaan Haparaistenkylän puolella olevan Kekkilän suuri omenatarha, joka oli aikanaan Suomen suurin lajissaan. Virranjuoksu vilkastuu ja edessä on Suvannon helmi, sen ainoa saari, Kajavaaari. Saari jakaa vuolaan virran kahtia yhtyäkseen Keljankylän kohdalla, missä virtaus taas rauhoittuu.

Poikkean muistoissani tuonne saareen. Siinähan on aivan lähellä kaikki nuoruuteni muistot, jotka liittyvät läheisesti arkeen ja juhlaan. — Elämä näillä rannoilla oli ahkeran uurastuksen aikaa, mutta kyllä silloinkin joskus riitti aikaa virkistykseen ja missä muualla kuin Suvannolla sen paremmin elämästä nautti? — Muistan kuinka nuoret miehet otti mittaa siitä, kuka jaksaa käydä uimalla saaressa. Se oli kovaa kuntoa vaativaa leikkiä niinkin kovassa virrassa ja matkaa kertyi edestakaisin toista kilometriä.

Muistini mukaan yksi nuorimies hukkui tuossa urheilussa.

Saaressa vietettiin joskus sellaisia niisanottuja ”poikamiesjuhlia”. Tavallisesti jos joku nuorista miehistä siirtyi aviosäätyyn pidettiin kesäaikana saaressa poikakavereitten kesken ”erojaisjuhlat”. Muistan eräänkin heinäkuisen lempeän yön kolmekymmenluvun loppuvuosilta. Taisi olla Pappisen Eino vuorossa, jota juhliittiin. Meitä oli kavereita, sepän veljekset Topi ja Tatu, Vilpon Toivo ja minä. Eino soitteli haitarilla foksia ”kukka vaipuu syksyn multa” ja jäähyväisvalssia sekä tunnelma

oli korkealla. Iloisetkin juhlat päättyivät. Niin meillekin valkeni kaunis sunnuntaiaamu ja Suvanto alkoi elää.

Naskalin ”Martikka” luotsasi yli järven jotain myöhäistynyttä yökulkijaa. Pärssisen Tatu uitti laivarykillä hevosia, oli yön nit-tänyt koneella heinää. Vanhatalon Jukka narrasi ahvenia saaren lähellä olevalla Selkäludolla ja hyräili hänen lepilauluaan: — Pappa sanoi, mamma sanoi ostetaan myö talo, mutta minä sanoin, milläpäs me juodaan. Kiiskin Liisa ja Naskalin Anna-Liisa olivat kokeneet pitkäsiiman ja palasivat kotirantaan. Saivat hyvän kuhasaaliin Hirviniemen syvänteestä, jossa saaren ympäri kulkevat virrat yhtyvät. Anna-Liisa kertoi, että ”eilen saalis oli vain kaks sen mitaista matikkaa, kun tul kokat las-kettua vikapaikkaan.”

Missähän ovat nyt nuo entiset iloiset veikot, jotka juhlivat yhdessä. Heidän kaikkien toisten oikeat nimet kirjoitettiin muutama

vuosi tämän jälkeen sankarihautojen marmorilaattoihin. Tätä virtaa me rakastimme, jonka rannoilla mieheksi vartuimme. Sitä he myös puolustivat ja uhrinsa antoivat. Kuka Keljassa, Kirvesmäessä tai muualla.

Suvanto on taas kasvattanut uuden sukupolven rannoilleen, joka varmaan rakastaa synnyinseutuaan yhtä palavasti kuten mekin. Sukupolvet vaihtuvat ja ihmiset muuttuvat. — Suvanto on ikuinen.

Sen kansan perilliset jotka keran lapioin sen syntyä auttoivat ja rantoja vuosisatoja viljelivät, ovat hajallaan ympäri Suomea. Historialla on ollut taipumus toistaa itseään. Toivotaan, että se toistaisi ilman sotaa ja veriuhreria. Suvanto varmaan odottaa, että niiden miesten jälkeläiset kerran palaavat, jotka sen rannoille hikensä ja verensä vuodattavat.

Hiljaa virtaa Suvanto. Se on virta joka ei ”hätiäne”.

Kassu

Kasvatuksen kaavoja Suvannon suunnalla

Lapsuus, mikä ihana sana! Varsinkin näin joulunaikaan se saa ihmeellisen hopeahohteen. Tuo aika, jonka elimme kymmeniä vuosia sitten ja joka kangastelee yhä ihmeen elävänä mielessämme, vaikka paljon muuta pyyhekumi onkin pyyhkinyt näkymättömiin. Lapsuuteen kuuluu aina kasvatus, ihmiseksi kasvattaminen. Kasvatus kulkee omissa kaavoissaan joka kodissa, joskin yhteisiä, eleisesti hyväksytyjä piirteitä noudatetaan paljon.

Me, jotka vuosikymmeniä sitten vietimme lapsuuttamme Suvannon

rannoilla leikkien, muistamme, että eräs yleinen ja hyväksytty kasvatuksen kaava oli lapsien kasvataminen ahkeraan työhön. Työ kaikissa muodoissa oli arvokasta ja tärkeää. Lapset huolehtivat lehmien kuljetuksesta laitumille kesäisin, ja syksyisin oli paimentaminen aitaamattomilla pelloilla lasten huolena ja työnä. Siellä ”lekko..a” poltellessa ja perunapaistikkaita paistaessa kului aika hupaisasti. — Tytöt opetettiin käsitöitä tekemään pienestä pitäen. Öljylampun tuikkiessa talven pitkinä puhteina karstattiin villaa ja

A Aavan teoksesta ”Huuhkan poika” sivut 6 - 10.

Teos on julkaistu v. 1924

vokki pyöri pienelläkin kehrääjällä. Samoin kangaspuut paukkuivat pienestä pitäen, kun vain jalka ylti kangaspuun polkimille. — Omas-ta lapsuudestani muistan, kuinka keväällä mattokankaan kutomispuuhieni aikoina kotikissamme löytyi kuolleena maantieltä ja kutomisen välissä itkeä tihrustelin sitä salassa toisilta.

Suvannon ympäristökylissä olivat perheet usein lapsirakkaita, lapset kasvoivat kotona vanhempien valvonnassa ja joskus kuritukseksakin. Lapset eivät aina uskoneet puhetta ja silloin olivat kovemmat toimenpiteet tarpeelliset. Varsin yleistä siihen aikaan oli ruumiillinen kuritus, jossa koivunvarpua, ”vitsaa”, käytettiin apuvälineenä. Vitsa oli itse ulkoa haettava. — Muistan oman vitsanhakumatkani ja syynkin siihen: Oli ollut isän pitämä aamuhartaus ja mikä siinä lie tyttöä niin naurattanut, ettei kielloista ollut apua, vaan oli lähdettävä vitsan hakuun, ulkoa. Tämän-tainen kasvatustapa lienee ollut hyvin yleinen, koska äskettäin kuulin huvittavan jutun miehenikään ehtineeltä ”karjalaipojalta” hänen muistellessaan, miten he veljensä kanssa toivat vitsanhakumatkalta niin suuren puun, että isää alkoi naurattaa ja kurittamisenkin jäi suorittamatta.

Lapsuus Suvannon rantamilla ja vanhempien antama kasvatus on jäänyt hyvään muistoon. Kasvatus ja kuritus oli aina rakkauten sanelema, vaikka joskus vitsan jäljet kirvelivätkin. Nyt omien lasten kasvatustyön suorittaneena tietää, että kasvatus ei aina ole helppoa.

Kasvatuskaavat eivät enää ole aivan samat kuten ennen, vuosikymmeniä sitten, mutta rakkaus, lapsen parhaan katsominen, on pysynyt yhä samana.

E.T.

Kertoelmamme alku vie meidät ajassa noin vuosisadan matkan taaksepäin. Silloin olivat Niitty-rannan kylän talot sijoittuneet samoin kuin nytkin, mutta ne olivat silloin enimmäkseen savutupia, yksi-ikkunaisia, liistekatojin rakennettuja ja pyrkivät painautumaan liki toisiaan, ikäänkuin olisivat pelänneet. Yhtäläinen ajanpurema harmaus oli jokaisen rakennuksen värinä, antaen kylälle alakuloisen yksitoikkoisuuden leiman.

Oli varhainen aamu tammikuussa 1818 joka vuosi oli äskettäin painanut numeromerkkinsä aikakauden uudelle, esiin käännähtäneelle lehdelle.

Lujalle tuntui ottavan tämä vuosi jo alkaessaan, sillä pakkaset olivat ankan kurikoivia ja lumi kattoi maita vyöhön ulottuvana. Varsinkin aamuin, jolloin päivä teki nousuaan heilui pakkasen moukari tuimasti. Se paukautti sillä milloin mihinkin. Useimmiten se rusahutti tuvan salvaimeen, jolloin sisällä istuja oikein säpsähti, nalkkasi metsän huurteisen petäjän kylkeen ja risahutti aitaan vierellä. Se kouraisi kaikkeen, mistä vain voi nipistää. Jot ei ken korviaan ja nenäänsä hyvin akkiloitunut, niin pian näit niissä hyisten näppien jäljet.

Tällaisina murhatuimina sydänkuun aamuina ei kukaan mielellään liikkunut ulkosalla, sillä helposti sai varpaansa jalkineisakin hiileksi, mutta kenen taas oli mentävä, se meni, eihän asiassa luoviminen auttanut. Jos oli käyty illalla käskemässä hoviin työhön, niin ole silloin jo kukon laulusta liikkeellä joutuaksesi määrääkaaan riiheen, hevosajoon

tai muihin töihin. Oli sitä pitänyt niin monta kertaa tulla ja mennä, jätymättä.

Pietari Huuhkasta, Niitty-rannan Petäjärven hovin lahjoitusalueen talokkaasta, näytti aamu kauniilta. Ei tuntunut hirmupakaselemtakaan, vaikka uje ulkona viilsikin ja tantereen sointi kuulosi teräsmäiseltä.

Huuhka oli näinä viime päivinä ollut hyvässä vireessä — sellaisessahan karjalaisluonne on yleensä aina. Nyt erittäinkin tunsu mies itsessään elämän ja toiminnan halua.

Pienemmät, taloudellista laatua olevat asiat, sekä eräs syvemmältä perhe-elämää koskeva seikka, antoivat miehelle tuon hilpeän, vetävän tuulen.

He hommat, joissa Pietari oli viime viikolla poikansa Martin kanssa puuhaillut olivat onnistuneet hyvin. Eivät olleet hovin lähetit käyneet käskemässä ropotettiin, töihin, mistä lienevät muilta kyliltä, talokkaita, ottaneet teki-jät. Huuhkalaiset joutivat kotoisiin puuhailuihin.

Kuivia tervastrunkoja oli säästynyt portin viereen hyvä röykkiö, iso kilikka oli pilkottunakin ja tuvan orsilla näkyi monta nippua rutikuivia päreitä valaistus- ja sytyketarpeiksi. Navetan pihtipielessä röhötti viikoksi riittävä sipaleiksi pienennetty kasa alushavuja. Kaikki talouselämä näytti olevan hyvässä kunnossa. Se oli tarpeenkin! — ”Ompas sian päässäkin pehmeää” — hymähti Pietari, ajatellen käskyjä antavaa hovin hoitajaa, moisniekkaa, joka tavallisesti muisti miehet ropotteihin nykiä.

Nämä talousseikat eivät kuitenkaan olleet pohjimmaisena syynä miehen hyvään mieleen, vaikka nekin osaltaan paistetta lisäsivät. Ennen kaikkea aiheutti iloisuus siitä, että Huuhkan vaimo Anni oli muutamia päiviä sitten saanut toisen pojan, jota he olivat kauan toivoneet ja odottaneet viime kuukausina. Nyt se oli syntynyt terveenä ja kipakoivana.

Pietari ja Anni olivat menneet nuorina naimisiin ollessaan palveluksessa samassa talossa, toinen piikana, toinen renkinä. Siinä he kääntyivät yhteen, koska tunsivat toisiinsa samanlaista kiintymystä, kuin moni poika ja tyttö ennen heitä. Kun isäntä sitten sanoi, että "kaikkea ihminen katu, mut' ei nuorena naimistaan", katsoi Pietari olevan viisainta vetäistä aikeet umpisolmuun, eikä ollutkaan ilmennyt syytä katumiseen. Martti syntyi ensimmäisen vuoden lopulla yhteenmenosta lukien ja nyt yhdeksäntoista vuotias uljas nuorukainen; itsellään Huuhkalalla ei ollut vielä ikää täyttä viittäkymmentä. Niin oli poika joutunut.

Ja nyt tuli toinen poika, vaikka myöhänlaiseen. Pietarin ja Annin elämän sisältö tuli yhä syvemmäksi ja kantavammaksi. He näkivät ajatuksissaan kuinka koti kasvaa, pellot pitenevät ja kaiken elämän vointi varmenee, kun he poikineen ja tulevine miniöineen ahertavat ja raatavat.

Isännöisijän tehtävät, kirjanpidot, tilinpäätökset ym. huolella ja ammattitaidolla.

**ISÄNNOITSIJAIN
TALO- JA TILIHUOLTO**

Vilusen puistotie
33700 Tampere 70
Puh. 633 729

Eikä Pietari sitä pelännyt, että "valta" hänet jolloinkin ajaisi maatilalta pois, kodista häätäisi, joten se vaara ei lamauttanut uurastamasta, suunnittelemasta ja toimimasta. Ei. Hän oli aina totellut, alistunut, oli "sellaista virttä laulanut, millaista vettä soutanut!" Pietari ei nurissut, vaikka tunsu väliin vääryyttä kärsineensäkin, sillä siten sai parhaiten rauhassa kotona asua. Sai siinä kyllä kärsiä ja kestää, niin mies kuin hevonenkin, mutta minkä sille mahtoi! Tee hovin työtä silloin kun käsketään ja omiasi milloin joudat. Huuhka tiesi, että ei hänen elämänsä olisi ollut tälläkään asteella, jos hän olisi suhtautunut toisin hovilaisen komentoon.

Moisniekka selvitti suoraan talonpojille yhtenä, että he ovat hovin omia maineen ja sieiluineen, vaikka saivatkin "armosta" kodeissaan asua ja maita viljellä. Tuntui Pietaristakin usein siltä kuin meitä alustalaisia olisi pidetty joinakin ihmisen ja eläimen välimailta olevina olioina. Oli älykkäimmän ihmisen tavoin tajuttava kymmeniekän viittaukset ja samalla piti vastaan panematta ropottia nuhjustaa kuin nautta.

Suututti se taipuisintakin luonetta, mutta minkä sille mahtoi, jos kävi moisniekkaa vastaan häyskäämään, niin sait myöskin muuttoon varustautua, lähteä perheinesi kylänkululle. Pietari tiesi tämän ja oli nöyrä, sekä varovainen. Lie oikeaan osunutkin. "Ei siivon voittanutta", sanotaan.

Nyt, vitkalleen valkenevan tammikuun aamuna tapaamme Huuhkan pienilukuisen perheen puhdetyöskentelyssään tuvassa.

Pietarilla on siinä keskilattialla tekeillä korityönsä, jota hän valmistelee illalla kettämistään no-reista liisteistä. Martti suutaroi, korjailee ratkennutta kengänsau-

maa. Anni lepäilee lämmökkäällä uuninpäällyställä hoidellen pikkuvaavaansa, joka äsken nirahteli, mutta kun nukkuu sissuavin hengityksin.

Tupaa valaisee uunin rinnuksessa sijaitsevaan pihtiin asetettu kirkasvaloinen päretuli, palaen taiseesti, vitkalleen pinnasta edistyen.

Hyvät päreet ovat kuin kesytettyjä. Ne eivät roihua, eivätkä rä-tise. Ne antavat kirkkaan, savutoman valon ja osaavat kiertää hiilensä sellaiseksi eläväksi, hoi-kaksi hännäksi, joka koukailee tuonne ja tänne putoamatta, niitä ei tarvitse niistää, ne hoitavat itse palonsa. Niin paloi tämäkin, tiukkasyisestä suopetäjästä juok-sutettu päre, valaisten hyvin mies-ten askartelualan, kasvot ja liesi-edustan; nurkkauksissa ja etäi-semmällä lakirajalla viihtyi tum-mempi pimento.

Pietarin korityö valmistui. Tekijä pujotteli siihen viimeisen liis-teen, siloitteli reunukset, siirsi korin ulommaksi ja jäi hetkeksi katselemaan päreen loimotusta, ikäänkuin hengähtääkseen.

jatkuu

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

— Sotainvalidien Tampereen osaston 35-vuotisjuhlakokouksessa jaettiin Liiton kultainen ansiomerkki mm. Reino Volaselle Tampere. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kiviniemi.

Suvanto-säätiön lahjoittaman Hämeen viestin B-sarjan kiertopalkinnon ensimmäisen kiintymyksen sai Lempäälän Kisan A-joukkue Nokialla pidetyissä Hämeen viestin kilpailussa. Tässä joukkueessa oli sakkolalais-syntyisiä hiihtäjiä runsaasti mukana, joten onnea ja menestystä vastakin. Kisan voittanut joukkue pääsi seuraavaksi vuodeksi A-sarjaan, joten voiton puolustaminen jäi seuran toisen joukkueen tehtäväksi. Säätiön lahjoittama kiertopalkinto on ollut nähtävänä Lempäälän seudun osuuspankin ikkunassa Lempäälässä. Lienee edelleenkin esillä, joten sopii käydä kurkistamassa!

PÄÄSIÄNEN

Pääsiäinen kevään juhla on.

Valon valta voittaa pimennon.

Kirkkain vesipuroin itkee maa,
talvi niissä poistuu, katoaa.

Korkealla silmä auringon

katsoo pajunkukkaa varvikon.

Ihme — Pajunvarpu kukoistaa,

Suurin ihme — hauta aukeaa.

Pääsiäinen päätösjuhla on.

Ovi aukee sielun onkalon.

ELSA TUOKKO

Sanoi....

Mie vaikk uon köyhä, ni en uo
ylpiä, sanoi Peltosen-Mikko.

Syö omast lajastais, sanoi
Nihdin-Matti, kun asemapäällik-
kö Puupposen kanssa rieskaa
(suurimoruokaa) söivät. Älä me-
lo koko pottii!

Hittoiks työ kirroiletta, kysy
Tuomas mustalaisilta, kun ei yö-
tilaa luvannut.

No helevetti, kirosinko minä,
sanoi Suo-yrjö-ukko, kun naiset
moittivat lasten aikana kiroilemi-
sesta.

— Opetusministeriö on myöntä-
nyt Suomen urheilun hopeisen an-
siomitalin maanviljelijä Samppa
Viskarille Orivedellä. Hänen
entinen kotikylänsä oli Sakkolan
Vilakkala.

KEVÄÄN SÄKEET

Runoratsun valtoimenaan
päästän kevätjälle.
Lähtömerkin napahutan
vielä hännän päälle.

Kynä on jo teroitettu
— mietin hetken verran. . . .
Säkeet kun on keksittävä
uudet joka kerran.

Kevätuulet — nuorten huulet
kuiskii onnen taikaa.
Kevät vuodenajoista
parasta on aikaa.

Silloin vielä toivoa
on kesän lämpimästä.
Totuus usein toisenlainen
kuuluu veden lätinästä.

Usein juuri keväällä
palaa lapsuus mieleen.
Silloin eivät kesätkään
menneet koskaan pieleen.

Siellä jälleen Sakkolassa
puhkee lehti puuhun.
Ajatukset muistoista
— paras kääntää muuhun.

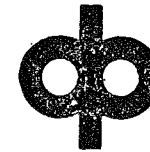
PENTTI KUISMA

nosta oikein-
sästä selkääsi

TYÖSUOJELU ry

Eino Syste
Klaavuntie 6 A 5
00910 HKI 91

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1976 8 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 15 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

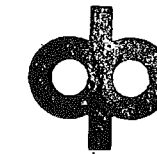
Toimituksen ja konttorin osoi-
te 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisiirtotili TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki 37370 Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Uno
Pulakka, Eero Koppanen ja
Väinö Kekki.

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

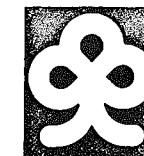
NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJAT

Vesilahti
Puh. 739 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvoo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaseseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja lautoitustyö-
urakalla ja laskuun.